

# KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY  
VYCHÁDZAJÚ KAZDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁSŤ STRANÁCH.

## Predplatná cena :

Na celý rok --- 4 koruny — hal.  
Na pol roka --- 2 " — "  
Na štvrt roka --- 1 " 20 "

*Jednotlivé číslo 8 hal.*

## Zodpovedný redaktor :

Dr. ALEXANDER ERNSZT,  
páp. komorník.

## Majiteľ a vydavateľ :

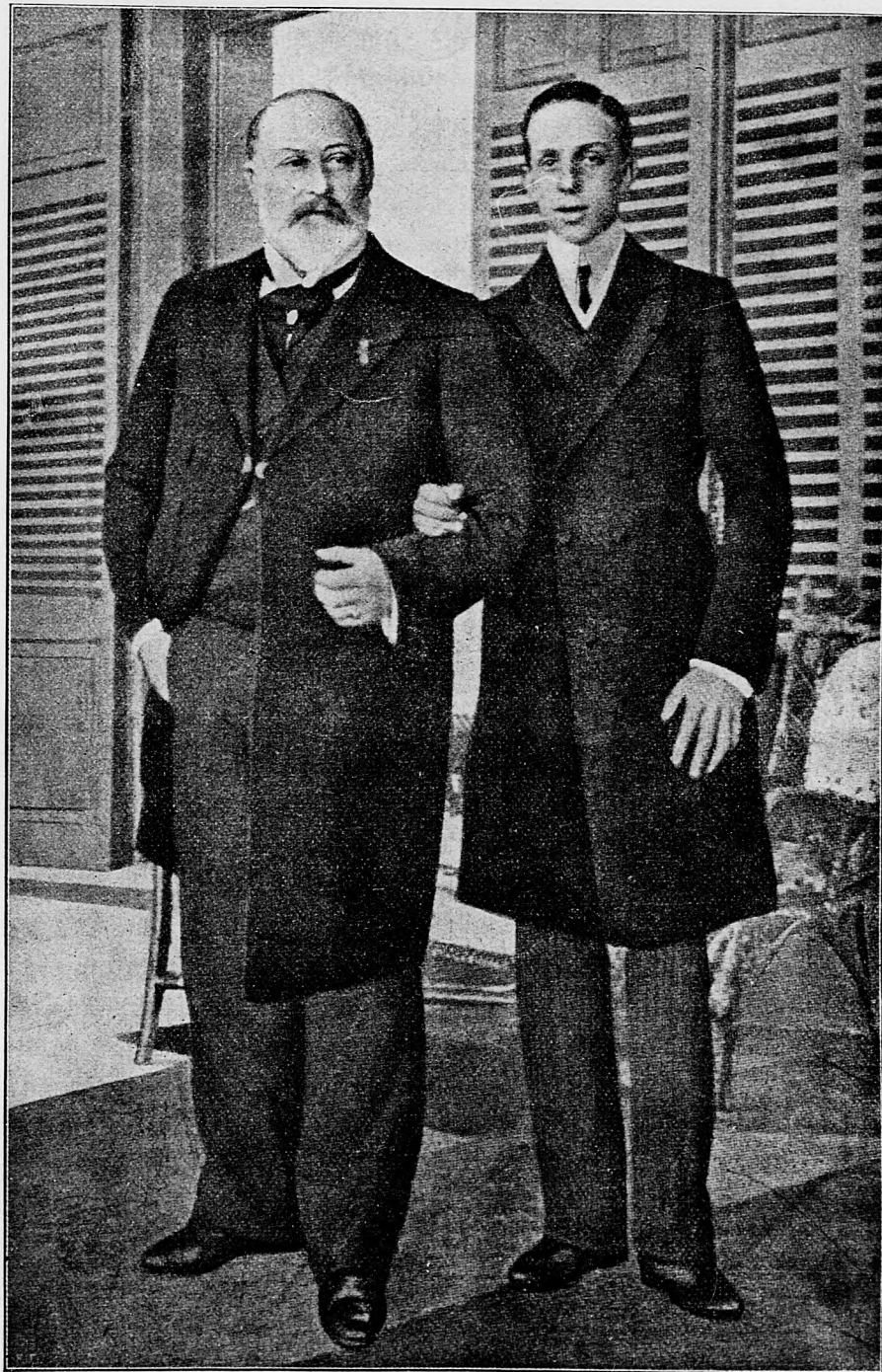
JAN MOLNÁR.

## Redakcia a vydavateľstvo :

Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.  
sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin  
ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedného 5 stípcového  
nonpareill riadku 80 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

## Revolúcia a židovstvo.

Ku mimoriadne rozhodnému kroku odhodlal sa Mikuláš, ruský cár, keď takrečenú dumu, ruský parlament rozpustil. Ako je krok tento vážny, tak povšimnutia hodné sú aj príčiny, ktoré ku rozpusteniu ruského zákonodárstva viedly. Smerodajné kruhy ruskej vlády prišli na stopu veľkého sprisahania. Toto sprisahanie, ktoré rozprestierať sa malo po všetkých krajoch ruskej ríše, nasnovali socialdemokratickí vyslanci, teda ablegáti ruského parlamentu. Cieľom tohoto sprisahania bolo všestranné povstanie, zavraždenie cára a celej jeho rodiny, zavraždenie všetkých cárovi verných dôstojníkov vojan- ských, štátnikov i verejných úrad- níkov, zničenie monarchie a zalo- ženie socialdemokratickej republiky. Hlavným činiteľom tohoto sprisa- hania bolo socialdemokratické ži- dovstvo. Peniaze ku prevedeniu týchto hrozných cieľov, dľa spoľa- hlivej zprávy istých ruských novin, dala svetová židovská «Jednota» známa pod menom «Alliance isra- elite». Židovské noviny celého sveta horko-trpko nariekajú teraz, že sa toto sprisahanie nepodarilo a za- ujímajú sa vrele za socialdemo-



Eduard VII.. anglický a Alfonz XIII., španielsky kráľ v mešťanskom róchu.

kratických sprisahancov a za revolúciu. Židovským novinám sa nečudujeme. Ako ale prídu národnárske noviny u nás k tomu, že sa pohoršujú nad rozpustením ruskej dumy? Socialdemokratický «Slov. Týždenník», keď sa srdečne vyžaloval nad osudom revolučných zástupcov, nad ruským šovinizmom a zmenením volebného práva v Rusku, v poslednom čísle nasledovne lamentuje: «Či my neprotestujeme proti tomu, aby počet našich volebných okresov bol zmenšený? Či by sme s tým súhlasili, aby jednoducho na slovenských periferiách naša vláda pristavila voľby pre nevlastenecké smýšľanie poslancov? Takým spôsobom ruská vláda iba prilieva oleja do ohňa nespokojnosti národov». Židovské noviny a s nimi v úzkom spojení všetky socialdemokratické a národnárske veľmi by sa nad tým boly radovaly, keby sa ruským revolucionárom bolo podarilo ruského cára zavraždiť a založiť v Rusku veľkú socialdemokratickú republiku. Je už ozaj svrchovaný čas, aby naši ľudia na Slovensku rozmýšľali nad tým, ak nešlachetné a zkazonosné ciele zastáva za židovskými novinami socialdemokratický «Slov. Týždenník».

Židovské noviny a jejích prívrženci podporujú ale nielen v Rusku lež po celom svete revolúciu. Židovstvo totiž dychtilo od jakživa za panovníctvom nad celým svetom. Vo všetkých zápasoch o opanovanie sveta spatrujeme preto v prvých radoch židovstvo. Kde sa jedná o zničenie terajšieho spoločenského poriadku a o všeobecný prevrat, tam je všade na prvom mieste židovstvo. Z tohoto je už ľahko tomu porozumeť, prečo zkazonosnú, červenú socialdemokraciu zakladá, rozširuje, riadi a spravuje všade židovstvo. Aj u nás v Uhorsku vodcovia socialdemokratov sú židia. Najnovšie pridružili sa ku socialdemokratom u nás aj vodcovia národnárskej strany. Toto nech si dobre zapamätá kresťanský ľud slovenský. V Rakúsku pri posledných voľbách celé židovstvo podporovalo socialdemokratických kandidátov ablegátskych. Preto sa tam ešte i liberálne strany nemo odvrátily od židovstva. V krušných žalospevoch opisuje túto udalosť budapeštiansky žid Ernest Mezei nasledovne: «Nemeckí liberáli, ako jediná liberálna frakcia, odvrátila sa od židovstva, židovstvo celého Rakúska následkom toho prejde do tábora socialdemokratov. Naraz prestúpi židovstvo celého

Rakúska ku socialdemokratom, bo ho opustili tí, v ktorých ono doposiaľ dôverovalo a ktorí prítomne klaňajú sa klerikalizmu». Pravdu má budapeštiansky žid Ernest Mezei: rakúske židovstvo drží so socialdemokratickými revolucionármi. Týchto socialdemokratických revolucionárov podporuje preto aj u nás v Uhorsku židovstvo. Židovstvo sa bojí, že kroz sociálne a hospodárske reformy, ktoré uvádza do života terajšia vláda, utratí vplyvu a hatené bude v ďalšom vykorisťovaní ľudu. Aby si teda naše židovstvo i na budúcnosť zabezpečilo vplyv a moc v krajine, aby úbohý ľud i naďalej vykorisťovať a zdierať mohlo, preto podporuje revolucionársku socialdemokraciu a je proti všetkému, čo sa teraz ku blahu a dobrému ľudu do života uvádza. Vodcovia národnárski zase v povedomí svojich slabostí, aby prišli ku vplyvu, vláde a moci nad ľuďom, nadovšetko aby si v krajinskom sneme čím viacej ablegátskych mandátov zabezpečili, za príkladom židovstva verejne prihlasujú sa už ku revolucionárnym socialdemokratom. Slovenský ľud hubia mravne, keď ho v jejich novinách socialdemokratickými zásadami otravujú, zapríčiňujú mu ale aj hmotne hrozné škody, keď ho proti vrchnosťam búria a vystavujú mnohých nešťastiu trestného pokračovania.

My len našu kresťanskú povinnosť mienime plniť, keď náš ľud slovenský s najšlachetnejším úmyslom upozorňujeme na úhlavných jeho nepriateľov ako sú mu: židovsko-revolucionárni socialdemokrati a s týmito v úzkom spojení národnárski vodcovia.

## Beťárska statočnosť.

Čo, pýta sa snáď niekto, či aj beťári majú statočnosť? Áno majú, ale iba takú, čo len na oko zdá sa byť statočnosťou, v skutku ale je samá podlosť. Beťárska statočnosť opravde v tom záleží, že v jednej bande žijúci beťári jedon druhého nenávidia síce, pritom ale jeden druhého nevyzradia, bo jedon druhého sa boja, ponevác vedia, že keď jeden začne spoločné zlé kúsky druhým na oči vyhadzovať, vtedy tieto obyčajne všetky na svetlo prídu. Z tejto príčiny jestli v bande takých beťarov pri rozdelení koristi jeden z prednejších beťarov druhých okabáti, oklame, neidu ho žalovať pred súd, lež mu

dajú príležitosť, aby mohol «ufujazdiť», lebo to dobre vedia, že pri jeho prenasledovaní aj oni by prezradení boli. To isté môžeme povedať aj o tej befárskej statočnosti, ktorá našich socialdemokratických vezírov dovčulku spolu držala. Zatiaľ *Jakub Izrael* na čele ostatných socialdemokratov na jejich shromaždeniach búril proti terajšiemu spoločenskému poriadku, znevažoval kňazov a všetkých ľudí, čo vládnu majetkom, zatiaľ mu jeho súdruhovia prisviďčali a s rukami tlapkali a o Jakubovi Izrael všade vytrubovali, že vraj bojuje za chudobný ľud. Jakub Izrael pokročil medzi tým ku uskutočneniu najhlavnejšej socialdemokratickej zásady a keď mu prišlo počty skladaf z tých troch millionov korún, ktoré židovskí socialdemokratickí vodcovia z úbohého robotníckeho ľudu nazdierali a ktoré on ako pokladník spravoval, nevedel vykázaf, *kde, kedy a na čo z tých troch millionov vydaf 2995 korún*. Jeho ostatní kamaráti Jakuba Izraela nežalovali pre túto chybu v «rachunku», lež mu dali príležitosť, aby «zutekal», na cestu mu dali tú dobrú radu, aby mlčaf o všetkom, a vtedy že aj oni budú mlčaf. Jakub Izrael to aj zasľúbil, lež nezadržal svoj sľub. Nijako sa mu to nepáčilo, že ho zahnali od válova, pri ktorom ostatní socialdemokratickí vodcovia ešte vždy sa kímia. Začaf v novinách verejne vykrikovať, že však tí ostatní socialdemokratickí vodcovia ani na vlas nenie sú lepší ako on. Na to mu vodcovia hladko odpovedali, že vraj oni nie sú náklonní s Jakubom Izraelom sa v novinách dohadovať. Na to Izrael začaf aj dokazovať, čím sa im vyhrážaf. No toto už tak dopáľilo vodcov socialdemokratických, že zoznali verejne, že v počtoch Jakuba Izraela, ktorý bol jejich kassírom, nejedná sa len o jednoduché chyby «rachunku», lež o iné a vážnejšie veci. Pri tom vodcovia socialdemokratickí jedon druhému vydávajú svedoctvá *statočnosti*, dľa ktorých nikto iný nemaf toľkého osohu zo spolkových peňazí ako Jakub Izrael! Lež tieto svedoctvá nie sú iba kepienky tej befárskej statočnosti. Vedia oni dobre, že ak je to v skutku pravda, čo Izrael o Bokányim, ktorý bol predtým kamenársky tovaryš a teraz je nagyságos elvtárs, vykrikuje, od spoločného válova zahnatý bude nielen Bokányi, lež aj celá banda, ktorá jako dajaké hladné pijavice cicajú polutovania hodných a zmýšľaf ešte vždy neve-

diacich robotníkov. A preto aby sa to nestalo, befárska statočnosť tak to so sebou donáša, aby jedon druhého huncútstva zakrývali a ostali tak aj ďalej pri tom krmnom válove. Nuž takýto by bol ten nový spoločenský poriadok, keby sa socialdemokratickí vodcovia ku moci dostali! Mali by sme nad sebou niekoľko tyranov, proti ktorým ani muknúť by nebolo slobodno a ostatní všetci boli by sme otroci!

Toto je ale najsmutnejšia vec, že medzi omaľovanými socialdemokratmi a našimi národniami *tuhé priateľstvo panuje!* Hodža sa s tým vo svojich novinách vychvaloval: «*že socialdemokrati a my (národnári) sme jedno a to iste*». A že je to v skutku aj tak, to dokazuje aj interpelácia Goldiša, národnárskeho ablegáta v sneme na ministra vnútorných záležitostí, straniva toho, že ako sa opovážil rozohnaf spolok peštianskych socialdemokratických murárov, kdežto keby Goldiš a ostatní národnári boli pokoja a poriadku milujúci ľudia, ministra za to by len chválif boli museli, že prekazil to, aby v tom spolku proti štatútam a zákonom pokračovať mohli.

Všetky peštianske noviny, ktoré sú nenie socialdemokratické a zožidovčené, skoro každý deň v dlhých článkoch sa zaoberajú s tým škandalom, ktorí zapríčinili vodcovia socialdemokratickí, jedine dvoje novín mlčí o tom, a to sú «*Ludové Noviny*» a Hodžov «*Slovenský Týždenník*». A prečo že o tom mlčia? Preto, lebo kto sa nedá poznať dľa seba, dá sa poznať dľa svojich súdruhov. Veru národnári pyšní môžete byť na vašich pajtášov: Jakuba Izraela, Jakuba Weltnera, Bokányiho, Grosmana, Adolfa Goldnera. A ty slovenský ľudu pozri, pod jarmo tých židovsko-socialdemokratických vodcov chcejú fa vohnaf národnári, ktorí s heslom: «za tú našu slovenčinu» k tebe sa približujú! Nože opýtajte sa redakcie «*Ludových Novín*» a luteránskeho «*Slovenského Týždenníka*», prečo tiež obšine nepíšu o škandále socialdemokratov? *Evdák.*

## X — Modran.

V 25. čísle socialdemokratického «*Slov. Týždenníka*» prednáša ten istý človek tie isté bajky, ktoré už pred troma mesiacmi pod menom «*Modran*» a pred tým kto vie kolkokrát, bez mena bol predniesol, a síce:

že Molnár nebude politizovať,  
že biskup Prohászka nepatrí k ľudovej strane,  
že ablegáta Giessweina vyprenasledovali z  
ľudovej strany,

že je Skyčák najideálnejší katolík,  
ako prenasledujú slovenských kňazov.

Ku koncu ale ako volačo celkom nového,  
že ľudovej strane diktuje politiku jezuita P.  
Tomcsányi. To je ozaj zvláštna a neslýchaná  
novina!

Tieto bájky sú na tolko hlúpe, že bez po-  
chyby každý, čo len trochu vyzná sa v terajších  
pomeroch, zasmee sa nad tým, ako sa ten  
človek takýmito sprostosťami presiluje.

Že Molnár, keď bolo treba nikdy nemlčal a  
že svoje presvedčenie každému do očí smele a  
neohrozene vždy povedal a ešte aj teraz povie,  
ako to posledný krát urobil *pri pojednávaní škol-  
skej predlohy* dotyčno grófa Apponyiho, toto vie  
každý. Len ten človek to nevie, ktorý z istých  
príčin mnohokrát veľmi dlho spáva. Nech on  
ostatne hovorí čo chce, veď priateľ i nepriateľ  
zarovnak vysoko si vážia rovný, šlachetný charak-  
ter Molnára, len «Slov. Týždenník» není toho  
schopný.

Biskup Prohászka verejne sa osvedčil pri  
poslednom valnom shromaždení katolíkov Uhor-  
ska, že patrí ku kresťanskej ľudovej strane.  
Mohol by to vedieť aj «Slov. Týždenník», keby  
mu o to išlo, aby zastával pravdu a ľud ne-  
mámil a nezavádzal.

Ablegát kresťanskej ľudovej strany dr. Alex.  
Giesswein je v mnohom ohľade pravá ruka  
grófa Ferdinanda Zichyho. Že je on horlivým  
členom kresťanskej ľudovej strany, to by najlepšie  
mal vedieť «Slov. Týždenník», veď on v snemo-  
vom zasadnutí verejne povedal Hodžovi: «O vašu  
spoločnosť neprosím».

Že je Skyčák najideálnejší katolík? To je  
vec vkusu. Jeho katolíctvo neideme ohrožovať.  
Na rozume ale zdá sa nám byť trochu slabým.

Chudák P. Tomcsányi najviac sa bude  
čudovať nad tým, akým spôsobom dostal sa do  
«Slov. Týždenníka». My sa síce tomu nečudu-  
jeme, že «Slov. Týždenník» jezuitu tupí a hreší,  
považujeme si to ale za svoju povinnosť, aby  
sme verejne vyznali, že je P. Tomcsányi celkom  
nevinný. Má on veľa roboty, od rána do večera.  
Ako jemu nepríde na myseľ, aby nám radu

dával, tak aj my nikdy ani nemyslíme na to,  
aby sme dakoho o radu požiadali.

Píše konečne ten človek medzi jeho báj-  
kami, že nenávidíme národnárskych kňazov.  
Dačo ich nenávidíme! Boh zachovaj! Verejne  
pred celým svetom to vypíšeme, že nenávidíme  
ani jedného medzi nimi. Len to si žiadame,  
aby nahliadli, že tá cesta, ktorou kráčajú není  
dobrá a je na škodu cirkve katolíckej. Nenávi-  
díme my ani pána X., čo píše do «Slovenského  
Týždenníka», to si ani nech nepredstavuje. Nikdy  
sme ho nenávideli a nikdy sme mu neškodili,  
a že sme mu preukazovali dobrodenia, toho  
nám je svedkom sám Pán Boh!

### Vyšetrovanie proti socialdemokratickej organizácii budapešianskych murárov.

Minister vnútra rozpustil socialdemokratickú orga-  
nizáciu budapešianskych murárov po prevedenom prvej  
prísnom vyšetrovaní. Pri tomto vyšetrovaní dokázané  
sú úradne hrozné šudierstva a švindle socialdemokratov.  
Poneváž národnárske noviny z priateľstva ku social-  
demokratom o výsledku tohoto úradného vyšetrovania  
nepíšu, opíšeme to v krátkosti my, aby slovenský ľud  
vedel, čo má držať o socialdemokratoch a jejich pajtá-  
soch národnároch. Čo teda vyšlo na svetlo pri tomto  
vyšetrovaní?

Dokázané bolo, že úbohí robotníci krom príspevkov,  
ku ktorým zaviazaní boli štatútni, násilensťvom nútení  
boli ku plateniu takých príspevkov, o ktorých v štatú-  
toch organizácie ani zmienky není. Od mnohých členov  
organizácie vyberali príspevky duplované. Dôverníci  
viedli z počiatku knihu o zplácaní príspevkov, písali ju  
ale len s ceruzou, pozdejší toto zanedbali. Základné  
účty organizácie nesrovnávaly sa s knihou pokladnice.  
Velkomožný pán sekretár mal riadneho ročitého platu  
9591 korún. Tolkého platu nemá ani fôispán. Tento  
plat však zdá sa, že bol malý velkomožnému pánu  
sekretárovi, bo ako mimoriadne dôchodky fahal ešte  
pod titulom «elektrická železnica» a «otváranie brány»  
viacej sto korún. Ten ctihodný pán sekretár ako vidno  
veľa potreboval na otváranie brány. Veď to aj není  
maličkosť päť tisíc zlatých ročitého platu prehajdákať,  
k tomu nestačí čas za bieleho dňa, k tomu načím aj  
noci použiť, veď peniaze za otváranie brány zaplatia  
robotníci, tak že velkomožný pán sekretár s oduševne-  
nosťou môže potom vykrikovať: nech žije sloboda,  
rovnosť a bratstvo.

Z prevedeného vyšetrovania vysvitlo ďalej, že v  
organizácii nenachodia sa žiadne dokumenty, ktorými  
by sa dalo dokázať ak veľké boly vôbec príjmy orga-  
nizácie. Dokázalo sa ďalej aj to, že poplatky aké vyho-

dili židovskí vodcovia na kresťanských robotníkov, vyberané boly s hrozbami a násilím. Jestli chudák robotník nechcel alebo nemohol príspevky platiť, pozbavili ho chleba a čo i s celou rodinou hneď od hladu zomrel. Ku podpore robotníkov sriadili fond, zakladinu podpory. Dokázalo sa, že tento fond obnášať má už 60.000, šesťdesiat tisíc korún. Lež aj to sa dokázalo, že z tohoto fondu žiaden robotník ani haliera podpory nedostal. Všetko sa obrátilo na útraty administrácie. Čo toto znamená? Len to, že úbohí robotníci kresťanskí jejich krvopotne zaslúžené haliere každú sobotu ku tomu musia skladať, aby veľkomožný páni sekretári, kasíri mohli žiť po pánsky a bez starosti.

Čo predniesla direkcia tej socialdemokratickej organizácie murárskej ku svojej obrane? Priznali sa v mnohom; hlavný Jakub Garbai do prosta to povedal, že mnohé kšefty v organizácii dajú sa len potajomky prevádzať. Pravda, šadierstvo, krádež, klamstvo dajú sa prevádzať len potajomky.

Na všetko toto čo povedia oklamani, ozdieraní, okradení kresťanskí robotníci? Keď sa celkom odvrátia od židovských vodcov červených socialdemokratov, keď opustia na zdieranie, vykoristenie ľudu vymyslenú socialdemokraciu, nech sa pripoja ku kresťanskej ľudovej strane, národniarov ale, čo ich v novinách vábila ku socialdemokratickému blúdu, nech sa varujú ako čert svätenej vody.



## POLITICKÉ CHÝRY.

### Porada kresťanskej ľudovej strany snemovej.

Vo stredu dňa 19. júna o 7. hodine večer držala poradu kresťanská ľudová strana snemová vo vlastnom kruhu. Za prítomnosti početných členov predsedal porade podpredseda snemu a strany Štefan Rakovszky. Pojednávalo sa o vnútorných záležitostiach strany. Do radu vonkajších členov prijatý bol barón Ferdinand Maillott de la Truille. (Tálya.)

### Trnavská deputácia u ministra obchodu.

Pán Georg Szmrecsányi, krajinský vyslanec volebného okresu považsko-bystrického, viedol tieto dni deputáciu mesta Trnavy ku ministrovi obchodu Francovi Kossuthovi. Mašťanosta Trnavy dr. Ludvík Francisci o to prosil ministra, aby pri zakladaní priemyselných podnikov bral do ohľadu aj mesto Trnavu a aby pozornosť podnikateľov pri každej príležitosti vyzýval na toto mesto. Poukázal na tú smutnú udalosť, že robotný ľud okolia Trnavy a samého mesta vo veľkom peče sa vy-

sťahuje, treba teda o to sa starať, aby ľud dostal zárobok a neupadol do rúk socialdemokratov. Minister obchodu Franc Kossuth prisľúbil deputácii, že pozornosť jednotlivých podnikateľov, ktorí sa obrátia ku nemu o radu, v každom páde obráti na mesto Trnavu. Vodca deputácie, krajinský vyslanec kresťanskej ľudovej strany pán Georg Szmrecsányi prosil i sám ministra obchodu, aby už aj z politických ohľadov a príčin vyplnil prosbu mesta Trnavy. Zakročenie krajinského vyslanca pána Georga Szmrecsányiho je zrejším svedectvom tej horlivosti, akou zastáva záujmy ľudu, bárs sú to aj nie voličia jeho okresu. Krajinský vyslanec trnavský keď už nemohol alebo nechcel viesť deputáciu trnavskú ku ministrovi, mal sa ku nej aspoň pripojiť. Deputácia mesta Trnavy od ministra obchodu šla ku štátnemu sekretárovi Jozefovi Szterényimu, ktorý jej ochotne prisľúbil, že záujmy mesta Trnavy a vidieku bude mať pred svojimi očami.

### Národnárske sny.

Oú istého času mnoho sa sníva národniarom. Jednomu tu, druhému zas tam. Sny tieto musia byť ťažké a neprijemné, sú vôbec zlé. Jednomu sa sníva, že ho idú otráviť alebo do bláznivca poslať, druhý sebe zas takto prespevuje vo snách v socialdemokratickom «Týždenníku»: Mráz prechodí po chrbte každému čvachovi, keď pomyslí si, že by sa tieto dve strany (národnári a socialdemokrati) mohli ohľadom všeobecného volebného práva dorozumeť o jednotnom postupe». Je toto len sen. Skutočnosť je ale, že mráz prechodí chrbát národniarov, bo by sa od strachu nespájali s revolucionárskymi socialdemokratmi. Vo veľkom strachu starajú sa už aj o svoj drahý chrbát, a ako to socialdemokratický «Týždenník» píše, vystatujú sa takto: «Toto bude ten dávno čakany kyjak na koalíciu, na každého čvacha, na všetkých trápiteľov našeho ľudu. Žiadame našich zástupiteľov, aby nám tento kyjak spravili. Ak ho spravia a ak budeme môcť s ním narábať, nebude o pol roka o čvachoch a o politických švindleroch ani chýru ani slýchu». Strach a hrúza! Sú to ozaj ťažké sny. Národnári musia mať lebo zhubený žalúdok alebo veľmi zlé svedomie. Tým kyjakom obrátia teda celý svet na ruby a ostane na pamiatku len ideálny katolík a šlachetný zakladateľ jablunkovskej banky.

### «Nabehlo im strachu».

Od veľkého strachu národnári už aj to zabudli, čo majú o strachu písať. Socialdemokratický «Týždenník» v poslednom čísle takto mudruje o strachu: «Tam, kde ich nikto nepočuje, si nadávajú do koňov a kde ich nikto nevidí, si trepú hlavu o múr». To všetko robia rozumie sa národnári, bo takejto fajrovej zábavky len oni sú schopní. Ďalej píše socialdemokratický «Týždenník» zase takto: «Nahnala im strachu tá myšlienka, že ak sa národnostní poslanci s peštianskym robotníctvom spoja, čo potom bude? O tom je ešte potom, ale na to je ľahko odpovedať: *potom sa žiadon Aladár*

*nebude chcieť biť, bude mať inej starosti, nebude ho dlaň svrbieť*. — Na toto máme len tú krátku odpoveď: dajte pokoj dlani Aladára; v Liptovskom Sv. Mikuláši svrbela notára.

## Z CUDZOZEMSKA.

### Rakúsko.

#### *Založenie židovského klubu.*

Jeho veličenstvo otvoril trónnou rečou rakúsku ríšsku radu dňa 19. júna vo viedeňskom burgu. Jednotlivé politické stránky parlamentárne sa sriadily a medzi týmito ako stránka parlamentárna, založili do ríšskej rady vyvolení židovskí vyslanci svoj *židovský parlamentárny klub*. Už toto samo v sebe musí každého prísnej zmýšľajúceho človeka prekvapiť. Kto je zvedavý, ako bude vyzeráť tento židovský parlamentárny klub, nech si prečíta program, ktorý tuhá v nasledovnom podávame:

«Židovský klub» zastávať bude vždy práva, záujmy a dobrobyt židovského ľudu, bude energične žiadať uznanie židovskej národnosti, skutočné prevedenie rovnoprávnosti židov a neustupne sa obradzovať proti nápadom na židovstvo, nech oni pochádzajú z bár akej strany. V zmysle židovsko-nacionalného programu, «židovský klub» zastupovať bude len slobodného smeru opravde ľudovú politiku, dľa zásad politického a hospodárskeho pokroku, socialnej spravodlivosti, osobnej a nacionalnej rovnoprávnosti a rovnocennosti. «Židovský klub» účinkovať bude za rozriešenie nacionalnej otázky, cestou nacionalnej samosprávy, za vybudovanie ústavy na najširšom demokratickom základe pod ochranou menšiny parlamentárnej, za sdemokratizovanie verejnej správy, za najvýdatnejšiu podporu priemyselného a obchodného vývinu Rakúska, proti reakcionárnej politike priemyselnej, za zavedenie socialno-politického zákonodarstva, nadovšetko za najrozsiahlejšiu ochranu robotníctva, zvlášte za slobodu spolčovania, tlače a spolkov.

Vyhliada tento program ako obrázkový cenník veľkého židovského obchodu, v ktorom ale jesto veľa poľu z ruskej dumy. Vernosť ku monarchovi, láska ku Rakúsku ako jejich vlasti, to sú maličkosti s akými sa členovia «židovského kruhu» vo Viedni nezaoberajú. Kto chce vedieť, čo sú to za ľudia, nech si prečíta jejich program!

### Francúzsko.

#### *Povstanie v južnom Francúzsku.*

V južnom Francúzsku zúri povstanie. Majitelia viníc tých krajov neni sú spokojní so socialdemokratickou a freimaurerskou vládou v Paríži nie len pre jej politiku, lež aj preto zvlášte, že podporuje švindľ dorábania kunštovného vína. Vo Francúzsku piju ľudia pod teraj-

šou vládou len kunštovné víno. Naturálne, čisté víno nemá následkom toho žiadnej ceny. Preto sa zbúrili majitelia a robotníci viníc v južnom Francúzsku proti vláde. K zavedeniu poriadku vyslané vojsko nič nemôže vyvieť proti zbúrenému ľudu. Príde to ešte horšie na tú francúzsku vládu!

## KRAJINSKÝ SNEM.

22. júna.

Z príležitosti pojednávania prosbopisov ku otázke zamedzenia vysťahovania z kresťanskej ľudovej strany rečnil krajinský vyslanec:

*Karol Hencz.* Začiatkom reči odvolával sa na to, že s otázkou zamedzenia vysťahovania zaoberala sa už aj liberálna vláda. Zavedené byly tiež aj rozličné nariadenia zákonné. Patriční od týchto nariadení mnoho očakávali, jedine vyslanec kresťanskej ľudovej strany Ján Csernoch vyslovil sa už vtedy, že sa on obáva, že tieto zákonné nariadenia vysťahovania nielen že nezamedzia, lež ešte viacej prispejú ku jeho rozšíreniu. Tieto obavy pána vyslanca sa aj splnily. Zákonný článok IV. z roku 1903. niako nezodpovie tomu, čo patriční od neho očakávali. Koalícia preto už roku 1905. ako vo väčšine prišla do snemu, žiadala revíziu zákonného článku IV. z roku 1903. Vyslanec kresťanskej ľudovej strany Alexander Simonyi-Semadam podal snemu v tejto záležitosti zodpovedný návrh.

Vysťahovanie však nedá sa prekaziť jedine cestou zákonodarstva (Tak je!) tým menej, bo ono pochádza z viacej príčin. Jedna z týchto príčin je, že štát nesriaďuje zodpovedne záležitosti vysťahovania. Ešte väčšia príčina je ľahostajnosť a nedbanlivosť spoločenstva. (Tak jest!) Najväčšiu škodu ale v tomto ohľade robí chybná politika štátu, akej sa dopúšťa vo verejnom hospodárstve. Na čo sa ponosujú ľudia? Ponosujú sa na nesnesiteľné dane, na chybný kataster, najviacej ale ponosujú sa na tie snahy, ktorými štát a jednotlivci ako by chceli ľud vykoristiť. Najväčšie chyby badať však pri verejnej správe. Rozličnými nariadeniami roztrpčuje sa ľud, zvlášte tak rečení malí ľudia, a toto je hlavná príčina vysťahovania. (Súhlas.)

Rečník zná tie návrhy, ktoré predložené sú snemu v záujme malých ľudí, on je ale tej mienky, že to nenie ešte dosť. Hlbšie treba siahnúť do života, aby tie chyby, pod ktorými ľud trpí, napravené byly. Ako príklad uviedol zo svojho volebného okresu dve role, ktoré sú jednako veľké a bárs ich len brázda delí, predsa od jednej gazda tri razy tolko dane platí, ako sused jeho od druhej. Takéto pomery panujú v poľnom hospodárstve po celej krajine. Tieto krivdy a nespravodlivosti treba napraviť ku zamedzeniu vysťahovania. Veľmi potrebný je aj zákon parcellovania. Nadovšetko prítomne je takýto zákon potrebný, keď nesvedomiti ľudia s parcellovaním doprosta úžeru prevádzajú. Len nedávno istý židovský krémár milliony si nadobudnul pri parcellovaní. V mojom volebnom okrese stal sa tiež pád, pri ktorom

mali hospodári veľkú škodu mali, istý veľký podnik ale táhá z toho značný osoh. V tomto smere treba zakročiť ku zahateniu vystahovania.

Za potrebné to držím tým viacej, bo u nás prítomne socialdemokrati doprosta povzbudzujú a búria ľud k vystahovaniu. Pozornosti ministra vnútra odporúčam noviny a spisy socialdemokratov, v ktorých ľud a poľné robotníctvo vyzývajú ku štrajkom a ku vystahovaniu. Čím viacej ľudu vystahuje sa do Ameriky, tým väčší osoh majú z toho socialdemokrati. Všetko treba teda vynaložiť na to, aby náš ľud nielen doma spokojný, nemal príčiny k vyvandrovaniu, lež aby aj tí, čo vlast svoju opustili, zpiatky sa domov navrátili.

Kým preto zodpovedný zákon o vystahovaní u nás do života uvedený bude, pozornosť ctenej vlády obraciam na tú okolnosť, že prítomne mnoho vystahovalcov nachodí sa z Uhorska v Amerike, ktorí zklamani v nádejach svojich, mileradi by sa navrátili do svojej vlasti, keby mali k tomu potrebných peňazí. (Pravda! Tak je!) Je síce pravda, že IV. zák. čl. z r. 1903. obsahuje v tomto ohľade isté nariadenia. Takéto nariadenie je aj základina vystahovania, ktorá má prítomne 650.000 korún v majetku. Cieľ tejto základiny je veľmi šlachetný, bo sa z nej podpora má dávať takým vystahovalcom, čo nemajú svojho spôsobu, aby sa domov navrátili. Ako ja viem, z tejto základiny doposiaľ nikto ničoho ešte nedostal.

Ponevác je toto veľmi presná a vážna vec, žiadam, aby kým do života uvedené bude zodpovedné zákonné nariadenie, všetci tí, čo sa domov chcjú vrátiť v tomto podporovaní boli štátnym pričinením. Osožné by to bolo v dvojom ohľade. Za jedno by sa dostalo krajine robotnej sily; za druhé domov sa navrátiť, keď trpké zkušenosti svoje sdelia doma svojim známym, mnoho tým prispejú ku zahateniu vystahovania. Predostieram preto prítomne nasledujúci môj návrh a prosím o jeho prijatie:

Ponevác v Amerike nachodí sa mnoho našich občanov, ktorí zklamani v jejich nádejach, radi by sa navrátili domov, keby mali ku tomu hmotného spôsobu, preto nech sa naloží vláde, aby kým táto otázka zákonodarstvom sriadená bude, naši v Amerike nachodiaci sa občania, čo sa domov navrátiť chcjú, tam poshľadávaní a na štátne útraty domov dovezení boli. (Všeobecný súhlas.)

### Alleluja

modlitebná, poučná a spevácka knižka pre katolíckeho kresťana s nótami, so štyrmi obrázkami. S udobrením cirkevnej vrchnosti. — Obsahuje 208 strán modlitieb a 352 strán piesní s obradami (všetko notované). — Cena jedného výtisku, v plátne viazaného: 2 kor. 80 h., v koži zo zlatorezom a futrálom 4 kor.

Za túto summu vopred zaslanú spomenuté knižky pod krížovou obálkou franko možno dostať.

«Alleluja» spevník na ukážku pp. organistom poslaný, tak sa im zapáčil, že ho do štyristo kostolov za úradný

spevník prijali, a mám nádej, že i do ostatných tristo kostolov časom zavedený bude a ponevác mimo paššiov všetky obrady a 306 piesní notovaných v sebe obsahuje, Manuale Zsaskovského sa zbytočným stane. — Podobný spevník v slovenskej reči ešte nevyšiel. (Paššie možno od Špolku sv. Adalberta v Nagy-Szombat za 1 kor. 20 hal. viazané dostať.) Ľud veriaci, aby nemusel dve knižky do chrámu nosiť, spevník je spojený s modlitebnou knižkou, ktorá okrem modlitieb i poučenie o svätých sviatostiach a sviatkoch v sebe obsahuje. Časom menšia modlitebná knižka «Alleluja» bez nót výnde.

O tejto knižke páni organistovia sa nasledovne vyslovili: «Alleluja» spevník je dobrý, pekný, dokonálny, výborný, výtečný, pekne vypracovaný, podarený, prospešný, praktičný, chválihodný, túžobne čakáný, s nápevami jednoduchými bez všetkých cifrov, ako sa do kostola svedčí, zaopatrený. — Ten spevník mňa prekvapil, sa mi zapáčil, vznešenému cieľu zodpovedá, jemu páru niet, som s ním spokojný, opravdu takej dobrej knižky niet, potrebná už bola taká knižka, kniha šikovného majstra chváli, my organistovia za ňu len povďačný byť môžeme, pritom cena nie veľká, lacná.

Budem sa usilovať ho v mojej obci medzi ľuďom rozšíriť, zavediem ho do kostola, do školy, budem ho mojím spevákom odporúčať, veriacim mojím som ho na sviatok P. Marie ukázal, sa im zapáčil a hneď 21 sa ho kúpiť prihlásilo, nemyslím, že by sa našiel organista, ktorý by si ten spevník nezaobstaral, zaslúži, by sa čo najväčšími rozšíril, v našom distrikte bude zavedený.

Za jejich chvalitebnú prácu, prekonanú na česť a chválu božiu, nech prijmu moje srdečné vďaky, nech Ich Boh požehná. Im za tú obetovavú, ohromne veľkú prácu: «Pán Boh zaplať» vyslovujem, neustály pôvodca nech sije, srdečná vďaka buď Im za ustávanie, nech Im Boh udelí zdravie a usilovnosť, že tak praktičný spevník zostavili, aby mohli ešte i naďalej tak krásne diela vydávať, za Ich ustávanie sme im povďační, ponevác o jejich spevníku sa jeden časopis bol zle vyslovil, z toho uzavieram, že Ich spevník dobrý musí byť, usilovať sa budem ho rozšíriť.

Knižku možno v každom knihkupectve dostať, tiež u pôvodcu: Štefana Janovčik, farára v Likavke, ostatná pošta Rózsahegy, Stolica liptovská.

### Oznam.

Levočským pútnikom oznamujem, že i tohoto roku pôjdeme za pol ceny do Levoče. Pútnický vlak pohne sa zo Žiliny dňa 30-ho júna po raňajšom osobnom vlaku. Vymenená celá karotka do Levoče i pri nazpät cestovaní bude platná, prečo v Lovoči si ju oddať neslobodno. Červené cedulky dostane každý až v ceste. Na sv. omši budeme buď v Poprade, buď v Iglove, čo sa svojim časom určite oznámi. Pútnici na vlak nie na malých stánkoch, lež na riadnych staniaciach vysadať budú, kde 30 ho júna ráno, po odchode raňajšieho vlaku do Košíc, musia byť už prítomní.

Gombáš, dňa 22-ho júna 1907.

Štefan Hattyár.



## B E S E D N I C A.

### Ked' sú rodičia socialdemokrati.

Julka stojí pri koryte a drhne šaty s kefou. Pri obloku, ktorý hľadá na veľký dvor, sedí jej matka, má na očiach okuliare a pláta jednu starú sukňu. Šuchot kefy utíchnu na málo, načo starena pozre na dievku a pýta sa:

— Čo je? Prečo postávaš?

Dievka zatrasie sa na celom tele a povedá:

— Sama neviem čo mi je. Zima ma prechodí po celom tele.

— Lžeš, — okríkne sa na ňu mater. — Veď v horúcej vode perieš, aj izba je preplnená teplom, ako že ti teda môže byť zima? Ty daromnica!

Julka znovu chytila kefu a drhla ďalej, o chvíľu ale padne a rozprestrela sa na dlážke.

— Ježiš Maria, šialka! — skríkne mater, ale už neskoro.

Šialka, ktorú pri koryte bola pohodila, aby ju Julka von vyniesla, zabila sa pod farchou dievky a črepy dokrvácaly jej ramená.

— Staneš hore! Čo nedávaš pozor? Zabila si šialku. Počkaj, zato dostaneš bitku od otca. Takú škodu! Ber sa do roboty!

Starena vrieska, ale stať nevie, lebo je krivá a porazená. Ani Julka sa nevie pohnuť, lebo nevie o sebe. Leží v kaluži a z jej čela tečie pot. Oči má vyvrátené a zuby stisnuté. Starena sa toho veľmi naľaká, otvorí oblok a volá:

— Ondrej, Ondrej, poberaj sa chytro sem, dievča umrelo!

U konca dvora stojí kôlna, tam otec rúbe drevo. Na volanie stareny odloží sekeru a ide dnu.

— Umrela, umrela, — opakuje v sebe.

— Alebo sa len pretvaruje, — dodá mater. — Aj šialku zabila.

Otec vkročí do izby a vidí na zemi vystretú dievku, ktorá ešte vždy mala vyvrátené oči a zima ju len tak drglovala.

— Mali by sme ju vari obliať studenou vodou, — mrmle otec, a tak aj urobí.

— Staň hore! — volá otec.

— Nevládzem.

— Snáď ťa ja mám zodvihnuť? Čo ti je, ty naničhodnica daromná?

— Neviem. Zima mi je. Rozpaluje ma. Všetko ma bolí. Jaj zomrem! — skríkla a zvalila sa na zem.

Otec stojí vedľa nej a púšťa dym z fajky. Čelo sa

mu zmraší a malé oči div mu nevyskočia od meravého hladenia. Konečne vymyslí voľačo.

— Kde je pálenka?

— Čo chceš s ňou? — pýta sa naplašená starena a chytila fľašku, ktorú v kútiku vedľa sedadla ukryla. — Na čo ti je pálenka? A mne potom čo zostane?

— Vidiš, že je nemocná. Zamdlela, treba ju posilniť, aby vedela stať.

— Ja myslím, že sa len pretvaruje. Od pár dní je taká daromná, že ani na bitku nepočúva.

— Daj sem tú fľašku! Pálenka je lacnejšia, nežli medecína.

— Doktora nebudeš volať? Nech zdochne tá flandra daromná.

— Nebľač, daj tú pálenku, lebo ti hneď kríže dolámem.

Horko-fažko vytiahne starena z pod vankúša fľašku a s bôlnym vzdychom podá ju manželovi, ale ako čo by bola obanovala, vychytí dychtíve fľašku z ruky manželovej a potiahne z nej hodný glg. Nato búsi otec pästou starenu, vytrhne fľašku, potiahne si aj on a tých pár kvapôk, ktoré vo fľaške zostaly, vleje do úst dievčata. Tá sa zatrasie a precítne.

— No, hľa, už vyzdravela, — vraví otec. — Staň Julka!

Dievka podopiera sa o ruky a stane medzi boľastným stonaním. Keď je na nohách, zachytí sa ramena otcovho, aby znovu neklesla.

— Počúvaš, nezval ma na zem, — hovorí otec, pričom hustý kotúč dymu pustí do očí dievčata, tak že ju kašeľ pochytil.

— Nevládzem stať, — šepká Julka. — Jaj, uložte ma do posteľe.

— A prádlo? Kto bude prať? Ani zdrapu čistého nemáme, všetko je v prádle, — vraví nazlobená mater.

Ale Julka nepočúva na ňu, zhodí tých málo šiat, čo má na sebe a zvalí sa na posteľ.

— Zima mi je. Zakryte ma otec, — hovorí nemocná Julka.

— Nebľač toľko! Čo ťa mám zakrývať, veď si celá pod perinou. Ale čo bude teraz s prádlom? — pýta sa namrzený otec.

Julka o nič nedbá. Pokrúti sa, seká zubami, stone a fíká.

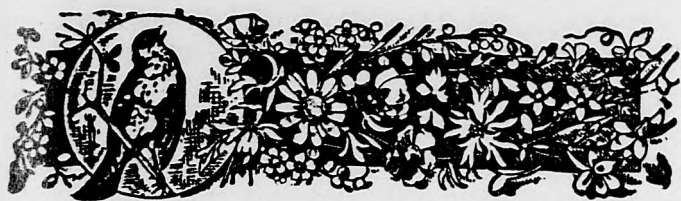
— Trocha čaju by sa jej zišlo, — mieni otec — nech sa potí.

— Ale kto ho navarí? Prečo si ho vopred nenavarila? A nám kto bude variť? Snáď ja žobrák mám stať pri ohnisku? Čo bude s nami, ak sa tá naničhodná flandra naozaj pokazila? Ba ešte aj škodu urobila, zabijúc šialku.

— Ako sa to stalo? — pýtal sa otec s hnevom a zohnul sa, aby posbieral črepy zo šialky.

(Dokončenie nasleduje.)

**Kresťania katolíci, čítajte len dobré katolícke knihy a časopisy!!**



## CHÝRNIK.

**Nemecký cisár a jeho krstný syn.** Keď nemecký cisár Vilhelm posledne chodil v Hamburgu, jedného svojho krstného syna, 13-ročného syna kamenára Vilhelma Müncha dal zavolať ku sebe na loď «Hohenzollern». Rodičia chlapca totiž napísali list občianskej kabinetnej kancelárii cisárovej a prosili cisára, aby svojho krstného syna prijal na lodi. Cisár privolil a svojho krstného syna i s jeho rodičmi dal zavolať na loď, kde im dal obed. Keď odchádzali, svojmu krstnému synovi dal dve nové-novučičké 10-markové bankovky.

**Z nitrianskeho biskupstva.** Nitriansky biskup Ondreja Pápaiho, farára v Pružine (Barossháza, trenčianska stolica) vymenoval za námestného dekana pružinského dekanátu.

**Chýry košické.** Osvietený pán biskup dr. August Fischer-Colbrie od 23. júna do 9. júla udeľuje sviatosť birmovania v toplanskom a bardiovskom dekanáte, a síce v nasledujúcich obciach: Töltszék, Magyarraszlavicza, Hertnek, Lófalu, Erdővágás, Sárpaták, Galbató, Lénártó, Zboró, Rabócz, Kurima, Kaproncza, Radoma, Karácsony-mező, Pósfalu.

**Nový poriadok v lekárňach.** Spolok budapešťianskych lekárníkov v záujme lekárníckych pomocníkov uzavrel, že lekárne ráno o pol 8. hodine otvoria a večer o 9. hodine zavrú. Posiaľ otvárali lekárne už ráno o 7. hodine. Lekárnici novotu cestou oznamov sdeľujú obecnstvu a prosia ho, aby nie súrne lieky zadovážilo si už pred 9. hodinou večer.

**Prešiel ho vlak.** Z Veľkého Sibína oznamujú, že železničného strážnika Štefana Gergelya, keď pri stanici Hosszuaszó prezeral železničnú dráhu, jedon rýchlovlak prešiel. Kolesá dosekaly úbohého strážnika na kusy. Nešťastník zanechal po sebe vdovu a tri siroty.

**Vyznačený ochranca života.** Jeho veličenstvo kráľ stankovianskemu obyvateľovi Jozefovi Urbánovi staršiemu za to, že s nasadením svojho vlastného života oratoval jedon ľudský život, udelil srieborný záslužný kríž.

**Vyznačená gazdovská čelaď.** Z Liptovského Sv. Mikuláša píšu, že minister orby pre 10 liptovsko-svätomikulášskych gazdovských sluhov a robotníkov poslal po 100 korún odmeny a krom toho pre 10 robotníkov poslal listiny uznania. Odmeny a listiny uznania odovzdajú patričným pri zodpovedne peknej slávnosti.

**Zhorelo dieťa.** Z Veľkého Sibína oznamujú, že pri Seitenbergu zhorela sýpka statkára Mikuláša Plesku. Keď pohorené hrady ukladali, našli pod nimi na uhoľ spálené 3-ročné dieťa Plesku. Oheň zapríčinily so zápaľkami sa ihrajúce deti.

**Chýry zo Spiša.** Spišský biskup Alexander Párvy dal na v Almási (Jablonov) pri kapitule stavať sa majúcu katolícku školu všetek materiál a 2000 korún hotových peňazí; teplickým ohňohasičom dal na zástavu 100 korún. — V Podolínci dňa 8. júna zomrel po dlhom trápení Eugen Adorján. kňaz z rádu piaristov a gymnaziálny profesor v 30. roku života svojho. Jeho mrtvolu odviezli do Budapešti. — V mesiaci máji odviezli z našej stolice po železnici do cudzozemska 89 kusov rožného statku, 591 oviec a dve ošípané; z cudzozemska priviezli k nám 58 bujakov a 51 plemenných oviec. — V Markušovciach sa 51-ročný robotník Juro Gebulya obesil. Bože chráň každého od tak potupnej a do večného zatratenia vedúcej smrti! — V Šmeksi bolo do 7. júna 545 hostí. — Dňa 17. júna vysvätil osvietený pán biskup v Štiavniku nasledujúcich skončených bohoslovcov za kňazov: Viktora Blahunka, Karola Machaj, Jozefa Matyasák; Michala Sztankó a Ondreja Varsányi. — Od 18. do 24. júna bol pán biskup na birmovnej ceste a birmoval v ten čas v Belej, v Mníšku, v Starej Lubovni, v Gňazdoch, v Nižných Ružbachoch a v Podolínci. — V Podhradí dňa 17. júna zomrel následkom porazenia všeobecne uctený remeselník Alexander Horváth. V ňom oplakáva Alexander Horváth, professor na spišskom seminárii svojho otca a Viktor Horváth, kanonik svojho brata. — V Hanušovciach už aj úverkový spolok blahodarne účinkuje.

**Chýry zo Šariša.** Prešov. Adalbert Zaborovszky, prešovský dekan a farár vymenovaný je jeho veličenstvom kráľom za liptovského prépošta titulárneho, od blahosl. Panny Marie menovaného. Toto vyznačenie veľazaslúženého muža a horlivého pasiera svojich veriacich spôsobilo veľkú radosť vo všetkých kruhoch obecnstva. — Záležitosť štvrtej lekárne rozhodla sa v stolícnom zasadnutí, dňa 27. a 28. júna vydržiavanom. — Minulé dni prevedená bola voľba mestského úradníctva v Bardiove a Sabinove. — *Kapušany.* Na tunajšiu uprázdnenú faru, ako slyšíme, patrón gróf Dessewffy zamýšľa prezentovať farára z Laborczmező (stol. zemplínska) pána Valenta Bélafiho, nášeho krajana, pochádzajúceho zo Širokého. Veriaci kapušianski môžu sa tešiť, že za duchovného pastiera dostanú tohoto horlivého a za blaho ľudu neunavene pracujúceho kňaza.

**Náhla smrť.** Hlavný jáger v Liptovskom Hrádku Štefan Fuchs dňa 11. t. m. na porážku srdca náhle zomrel.

**Druhý pár koľajníc na košicko-oderbergskej dráhe.** Direkcia košicko-oderbergskej železnice na žilinsko-oderbergskej čiare mieni vystaviť druhý pár koľajníc, aby zväčšená premávka bez prekážky vybavená byť mohla. Premávka nielen vystavenie druhého páru koľajníc robí potrebným, ale súčasne aj zadováženie rušňov a rozšírenie niekoľkých staníc. Ponevác tieto investície sú už nevyhnutne potrebné, preto direkcia železnice vyzdvihne požičku, aby najpotrebnejšie stavby prevedené byť mohli. Stavba sa onedlho započne a do jasene má byť dohotovená.

**Ukradené srbské peniaze.** Asi pred poltrefa rokom, dňa 19. februára r. 1905. poslali z Kremnice do Belehradu v osobitnom železničnom vozni 144 kistní novorazených srbských strieborných dinarov. Peniaze musely prejsť cez východné nádražie v Budapešti, odkiaľ ich lifrovali ďalej do Belehradu. V Nagykörosi ale železniční zamestnanci zbadali, že namiesto 144 kistní je vo vozni len 143; jedna kistňa tak zmizla, ako by ju zem bola pohltla. Hľadali ju všade, ale všetko namáhanie bolo marné, lež počas vyšetrovania zbadali, že aj na viacerých kistňach sú olovené plomby pokažené. Policia stopovala zlodejov, ale len toľko vedela ustáliť, že kistňu ukradli v Budapešti na východnom nádraží. Teraz ale po poltrefa roku prišli zlodejovi na stopu. V nepodpísanom liste upozorňuje ktosi políciu, že kistňu ukradol sprievodca železničných rušňov Daniel Kovács, ktorý býva v Rákosesabe. Na hlavnom kapitánate, policajného kapitána dra Daniela Gegussa poverili s vedením vyšetrovania, ktorý tieto dni tak zlodeja, ako i jeho spoločníkov chytil a našiel u nich aj značnú čiastku ukradených peňazí. Policajný kapitán odcestoval totiž do Rákosesaby, tam prekutil dom Kovácsa, a na dvore našiel v zemi zakopanú kistňu. V kistni zo 4500 dinárov našli ešte asi 3000 kusov. Kistňu zlodej po krádeži hneď zakopal do zeme a len o pol roka začal z nej vyfahovať srbské peniaze. Aby ale cudzie peniaze ľahšie mohol zameniť, spojil sa so železničným robotníkom Štefanom Laknerom a privátnym úradníkom Jozefom Hatzingerom. Policia aj týchto zatkla.

**Smrteľné nešťastie.** Železničiar Michal Hajacsár predošlý týždeň na žilinskej stanici košicko-oderbergskej dráhy sriadoval jeden z 26 vozňov pozostávajúci vlak. Počas šibovania prišiel ku jednej výhybke, tam chcel prejsť ku studni, keď mu noha zaviazla v koľajniciach a padol na dráhu. V tom sa priblížil vlak a kolesá nešťastníka zadlávily.

**Boj s pytlákmi.** Z Kapošváru oznamujú, že traja pytláci, menom Ján Makher, Ján Novák a Ján Menyhért šli do bokodskej hory na postriežku a zastrelili jedného pekného jeleňa, ktorého potom chceli odniesť domov. Hlavný poľný Urbán a jeho hájnik stretli sa s pytlákmi a kričali na nich, aby postáli. Pytláci ale na to začali strieľať na dvoch ľudí, ktorí tiež výstrelami odpovedali. Strelba trvala asi za pol hodiny, až konečne dvaja pytláci Makher a Novák smrteľne ranení na zem klesli. Tretí pytlák ušiel. Hlavný poľný a hájnik neboli ranení. Zaviedli vyšetrovanie.

**Prefikaná cigánka.** Do šupárne hlavného mesta v sobotu 15. júna odviedli jednu prefikanú cigánku, manželku Štefana Frigása, rodenú Barboru Rachel, ktorú volali len «peknou Ráchelou». Pre mastičkárstvo dostala sa do rúk polície. Mladá cigánka prefikaným spôsobom prevádzala svoje remeslo. Sdružila sa s agentom Móricom Zemplénim (Schwarzom), ktorý jej rad-radom donášal pacientov. Agent cestou drobných insertov označoval trpiacemu obecnstvu, že uňho dostať jednu knihu, ktorá činí takmer zbytočnou lekársku vedu. Jestli si volakto dotyčnú knihu objednal, poslal ju objednávateľovi poste restante a potom si začal s ním dopisovať. Jestli sa volakto potom bližšie interessoval, tak agent dal ho zavolať do kaviarne a tam mu zázračné veci rozprával o jednej cigánke, ktorá všetky nemoce vylieči a ktorá už pochodila celú Európou a od najchýrejších lekárov si osvojila svoju vedu. Takýmto spôsobom agent veľa ľudí najmä ľahkoverných ženských privábil ku cigánke, ktorá na hocjakú nemoc mala liek, prirodzene za drahé peniaze. Tak ku príkladu jednej panej dala liek, aby jej muž nepil, jednému dievčaťu zázračný nápoj, aby sa vrátil ku nej jej neverný milevec. Keď dotyční užili liek, ostali zväčša zle. Tak pochodil aj jeden obyvateľ v Malej Pešti, ktorému jeho milienka naliala do kávy jakejsi žbrndy, ktorú dostala od cigánky. Patričný oznámil vec polícii, ktorá «umeniu» cigánky čoskoro koniec urobila a prefikanú ženštinu posadila do chládku. Keď si mastičkárka odsedí svoj trest, odšupujú ju na jej príslušné miesto. Agent uvrzol.

**Nebezpečné dobrodružstvo prežil** minulé dni v Liptovskom Sv. Mikuláši horár Ján Troló. Horár chodil po hore a medzi tým zbadal, že jeden medveď napadol jednu kravu. Horár strelil na medveďa, ktorého nebezpečne ranil. Rozzlobený medveď vrhol sa na svojho útočníka a keby tomuto v blízkosti sa zdržujúci pastieri neboli pospiechali na pomoc, bol by roztrhal horára. Troló aj takto bol nebezpečne ranený. Opatrujú ho doma.

**Ušlý lúpežný vrah.** Odvážlivým spôsobom uvrzol minulé dni z väzenia okresného súdu v Lipt. Hrádku cigán Ján Koki, ktorý vlni v auguste pri Vavrišove ohavným spôsobom zavraždil jedného majiteľa tehelne. V jednom múre jeho väzenia bol komín. Cigán rozobral múr a cez komín spustil sa do pivnice. Tu našiel prístroje, ktorými prelomil múr pivnice a tak ušiel. Ušlého vraha ale hneď na druhý deň chytili vo sv.-peterskom chotári a zaviezli ho do ružomerského žalára.

### Osožné a chytré prevedenie parcellovania.

«A Kisbirtokosok Országos Földhitelezete» «Krajinský gruntovno-úverkový ústav» do obchodného oboru svojho prevzal provádzanie parcellovania a ku tomuto cieľu udeľovanie požičiek. Cieľe ústavu tohoto vytvárajú úžerníctvo každého druhu, preto on sám nekupuje majetky ku parcellovaniu, lež na žiadosť prevezme za miernu odmenu unovania úplné prevedenie parcellovania (rozumie sa prácami právnymi, mernickými a v gruntovných knihách) a k tomuto cieľu vyšle na miesto svojho splnomocneného človeka, ktorý postará sa o prevedenie všetkých prác miestnym požiadavkám zodpovedne. Ku cieľom parcellovania ústav ochotne povoluje požičku do dvoch tretín ceny pri výhodných podmienkach, o čom vysvetlenie, prospekt, hlavná správa (Budapest, V., Géza-u. 2.) na žiadosť ochotne odosiela. — Výhody spoluúčinkovania ústavu sú: 1. Lacné prevedenie parcellovania. 2. Ústav nerobiac nároky na podiel osahu, kupec v tej cene dostane pozemky, v akej ich majiteľ odpredá. 3. Kupec a odpredavateľ sa zbavia všetkých starostí parcellovania. 4. Odpredavateľ naraz v jednej summe dostane kúpnu cenu. 5. Spoločná zodpovednosť je vytvorená. 6. Všetky útraty dávajú sa popredku. — Zvláštné výhody ústavom povolenej požičky ku parcellovaniu: 1. Prípadný diel podlžnosti spláca sa pozadne. 2. Požičky povolujú sa počnúc už od 300 korún. 3. Požička vypláca sa celkom v hotových peniazoch. 4. Listina verejného notára nenie potrebná, potrebuje sa len lacné uhodnovenie notárske. Ústav požičku vypovedať nemôže.

**Ludnatosť Prahy.** Dia štatistiky, ktorú vydal mestský štatistický úrad, obyvateľstvo Prahy počíta 470.906 duší. Do tohto počtu pripočítaná je aj vojenská posádka a obyvateľstvo vonkajších predmestí.

**Ušiel ľadový medveď.** Z Viedne oznamujú, že minulé dni večer v Práteri ušiel jedon mladý ľadový medveď z Buschovho cirkusu. Ľudia, ktorí sa prechádzali v Práteri, sa veľmi naľakali a začali pred medvedom utekať. Ale aj medveď sa naľakal a ušiel do jednej kaviarne, kde zapríčinil všeobecný strach a zmätok. Konečne ho dohonili sluhovia z cirkusu a jedon zo sluhov uderil medveďa päšťou po hlave. Medveď na to pohrýzol sluhu na prste. Vtedy ale už mnoho ľudí stálo okolo mladého medveďa, ktorý sa v strachu tieho dal zviazať a odviezť späť do cirkusu. Policia zaviedla vyšetrovanie aby vystopovala, že kto bol natoľko neopatrný a vypustil medveďa na ulicu.

**Nový pravotár.** Za nášeho času sotva jest nemilšieho zamestnania nad pravotárstvo. Chudobný človek bársčokoľvek vystojí, len to nie, aby sa o ochranu ku pravotárovi obrátil. Samo sebou sa rozumie, že toto nie je bez príčiny. Dnes vždy viac a viac ubýva počet tých pravotárov, ktorí z oduševnenosti a nie z puhej špekulácie a dychtivosti za bohatstvom práva ľudu by bránili. Práve preto tým vzácnejší je dobrý pravotár za nášeho času. Takéhoto dobrého, za ľud oduševneného pravotára chceme odporúčať našim bratom. — Úradný orgán vrele odporúča kresťanským socialistom pravotára Gejzu Lakatoš, ktorý je predsedom družstva kresťanskosociálnych kruhov, a v minulé dni otvoril svoju kanceláriu v Budapešti (VIII., Mária-u. 11.). Za skvele vybavené učenie svoje je od Jeho Jasnosti s diamantovým prsteňom vyznačený, čo je pevnou zárukou jeho rozumnosti a obozretnosti. Doterejšie účinkovanie jeho nás poistuje, že bude — jako jedon z najprvších kresťanských socialistov našich — neohrozeným obranom a zastupiteľom ľudu. Chudobný človek často máva jednu-druhú záležitosť v hlavnom meste Budapešti, nech sa tedy s celou dôverou obráti ku pánu pravotárovi Gejzovi Lakatošovi.



## HOSPODÁRSTVO.

### Sriadenie a udržiavanie spoločného pasenia

Nič nezanedbávajú naši hospodári tak, ako práve pašienky. Sú to opravdové sirotky, ktorým neujde sa žiadnej opatery. Ako čo by byly zbytočné plochy v chotáre obcí a ako čo by žiadneho chosnu nedonášaly hospodárom. Ak vidíte v daktorom chotári burinou a bodliacom zarastenú a krtienkami ozdobenú holotinu, tak

je to istotne obecný pašienok. Pozrite ale poľnohospodársky zákon, ako nakladá o obecných pašienkach, že ako ich treba opatrovať a obrábať. Keby všetko toto hospodári previedli, tak pašienky podobaly by sa bujným lúkam, lichva nechodila by na ne hladovať, lež nažrala by sa na nich do vôle. Teda aj pri pašienkach vidno ľahostajnosť hospodárov.

Minister orby minulého roku s nariadením pod číslom 17.800 takú prácu začal ohľadom sriadenia spoločného pasenia a k vývinu jeho hospodárskeho chosnu, ktorú keď prísne a bedlive prevedú, veľkú premenu to urobí v živote malých hospodárov. Tento rozkaz ministrov totižto obšírny návod dáva, ako treba sriadiť spoločné pasenie dobytku, ako treba riadiť a využívať obecné pašienky a tiež poučí obce a spolumajiteľov, aké pravidlá majú byť zostavené, aby právo pasenia nikto nezneužíval a aby pašienky užitek donášaly.

Zo zkušnosti vieme a vidíme, že XII. článok poľnohospodárskeho zákona z roku 1894. nikto nezachoval tak, ako je on na papieri napísaný a tak s ním v ohľade spoločného pasenia dobytku veľmi málo sa docielilo. Keď prečítame zprávy ministrov orby od roku 1895. vydané, to budeme vidieť, že ministri v každom roku robili dačo k vývinu spoločného pasenia, len že práce tieto skoro celkom bez výsledku zostaly, a povedať možno, že pašienky obecné len tam doniesly do akého-takého poriadku, kde mal minister príležitosť rovno zakročiť, alebo s obecným nariadením svojich podriadených napravil k tomu, aby prácu viedli a usporiadali, ako sa to stalo na území Ruténov a Sikulov.

Význam obecných pašienok, hoc sú ony zväčša rozdelené, ešte vždy je veľiký. Dvojaké spoločné pašienky sú u nás, a síce, ktoré sú v majetku obcí a po druhé bývalé urbárske spoločné pašienky. Dia štatistického popisu rozsiahlost obecných pašienok učiní 1,459.820 katastrálnych jochov. Len že číslo toto je chybné, lebo za obecné pašienky vlastne a neomylné len v Sedmohradsku ležiace sakské plochy môžeme držať, to jest asi dve tretiny tých 545.478 katastrálnych jochov, ktoré na Sedmohradsko padnú. Lebo vedieť treba, že v bývalom Sedmohradsku (ináč na Kráľovej zemi) nebolo urbárčiny a tak spoločné grunty patrily právne obciam. V Uhorsku ale len v slobodných kráľovských mestách a na hraničných krajoch (takzvané vojenské hranice) môžeme hovoriť o spoločných pašienkach, ostatné patrily urbárčanom, a bolo ich 1,302.454 katastrálnych jochov, ku ktorým smele môžeme doložiť ešte pol miliona jochov, lebo počas nemeckého panovania (po 1848. roku) ináč boli popisali pašienky, ako neskoršie uhorská vláda, a tak sa stalo, že na základe starých grunto-knihovných hárkov za obecné pašienky popisali také, ktoré vlastne urbárske byly. Ohľadom na to, že obecné pašienky s pravidlami, komposesorné (spolumajiteľné) ale s nariadením, ktoré spolumajitelia sami určili na valnom shromaždení, maly sa riadiť a pod ochranu vziať, už pri pojednávaní XII. zákonného článku z roku 1894. Ponevadž sa to nestalo, vyzvali pozornosť

ministra v snemovni na chybné naznačenie katastru a gruntovných kníh. Minister potom, kde bolo možné, napravil chyby, ale veru na mnohých krajoch nie sú ony do veľku napravené. Nuž ale z toho nemajú škodu ani obce, ani komposessori, ba ovšem na mnohých miestach výhodnejšie je, keď spoločné pašienky obec usporaduje a nie majitelia, ktorí nemajú k tomu schopnosti. Toto sú ale len mimoriadne pády, zväčša majitelia, akozto bývali urbári, spravujú si svoje spoločné pašienky.



## DOPISY.

Jakubov (Jakabfalva).

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

*Velactený Pán Redaktor!*

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom obľúbenom «Kreštane».

Treba mi najprv na vedomie dať, že ja skalické «Ludové Noviny», ktorým už druhý redaktor od strachu pred súdmi do Ameriky uvrzgnul, nedržím a predsa mi ich poslali. V 23. čísle týchto mi na silu natisnutých novín čítal som dopis z Hochštetna do Jakubova. Na prvý pohľad som sa presvedčil, že všetko, čo v tomto dopise stojí, je samé vybíjané cigáňstvo a nezbedné luhárstvo.

1. Luhárstvo je, že v mesiaci máji dostal volakto kartu od W. M. a J. J.

2. Luhárstvo je, že dňa 29. mája bol som v Malackách posúdený na znášanie útrat.

3. Luhárstvo je, že mám dakomu vysvetliť, čo znamená slovo «čvach».

My niže podpísaní dňa 16. apríla bežiacého roku viezli sme víno z Rakús. Na hradskej nás stretli dvaja Zohorania, čo sú priženeni v Hochštetne. Pozdravili sme ich ako sa svedčí po katolícky s Pochválen Pán Ježiš Kristus! Oni nám na to odpovedali po národnarsky a kričali na nás: čvasi dajte nám vína. Toto opakovali 5—8 krát. Dňa 29. mája sme boli v Malackách. Tam ten národnar nečvachal viac na nás. U súdu sme neboli, zmerili sme sa po priateľsky. Národnar sa pred svedkami podpísal u nášeho pravotára, že všetky útraty zaplatí. Vzdor tomu ale do Jakubova poslal o dve koruny menej, ako mal poslať. Toto je skutočná pravda. Čo ale stojí v «Ludových Novinách» je samé cigáňstvo a luhárstvo.

Nuž ale «Ludovým Novinám» neide o to, aby písaly pravdu; ich cieľom je len ľudí zavádzať a cigáňstva do sveta vytrubovať.

*Martin Wiczen,*  
sindikus a prisazný.

*Ján Juraček,*  
polovný árendátor a prisazný.

Jablonka.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

*Mnohovážny Pán Redaktor!*

Prosím o láskavé uverejnenie tohto môjho dopisu v našom «Kreštane».

Pred dlhším časom som už odpísal, že náš ablegát Franc Skyčák zakladá u nás akúsi banku. Teraz, keď tento nezralý plod Skyčákovho účinkovania už pochováva, idem celý tento chýrny podnik podrobnejšie opísať. S koncom februára bežiacého roku odhodlalo sa šesťnásť našich občanov, čo sotva písať a čítať vedieť, na navedenie nášeho ablegáta Skyčáka, že so základinou stotisíc korún založia banku. Po vypustení vyzvania ku podpisovaniu účastín banka začala aj hneď jej účinkovanie ako sporiteľňa. Ján Pekarčík, sklepar a obuvník v Jablonke a dôverník i splnomocnený ablegáta Skyčáka ešte dobre pred sriadením banky posbieral od rozličných stránok do 20 tisíc korún vkladov a vydal požičky vyše 40 tisíc korún všeliakým ľuďom. Vrchnosťam toto šafárenie zdalo sa byť podozrivé. Direkcia daňová zaviedla preto vyšetrovanie proti tomuto peňažnému ústavu. Pri vyšetrovaní priznal sa Ján Pekarčík, že on obchodné knihy vôbec ani nevedol a že to tiež nemá poznačené, koľko prijal od koho vkladov a koľko i komu dal požičky. Aj to sa dokázalo, že podpisovateľia účastín do sriadujúceho shromaždenia platili len 20 percentov od každej účastiny; boli aj takí, čo vôbec nič neplatili. Medzi podpisovateľmi účastín je mnoho žien a takých ľudí, čo sa nachodia v Amerike, alebo sú u vojska a preto jejich splnomocnenia preukázanie možno.

Do založenia tejto banky pustili sa ľudia celkom na slepo, bez toho, že by boli poznali jej stanovy a účastiny podpisovali len zvedení všeliakými sľubami, ktoré sa nikdy vyplniť nedajú. Za tieto a všetky iné neriady ťahá teraz vrchnosť ablegáta Skyčáka na zodpovednosť, ktorý v celej tej veci vydával svoje rozkazy a nariadenia a ktorý povzbudzoval Jána Pekarčíka, aby viedol ďalej obchod, bárs aj vrchnosť zaznačenie tejto firmy odoprela. Iný človek v takomto páde bol by hľadel napraviť chyby a zadosť učiť patričnej vrchnosti. Nie tak ale urobil náš pán ablegát Skyčák! Ako badal, že ľud začína nahliadať jeho manipulácie, svolal shromaždenie účastinárov a v tomto tak dlho brizgal verejne na vrchnosti a obviňoval ich zo stranníctva a nespravedlivosti, až mu konečne shromaždenie úradne rozpustené bolo. S týmto odzvonili Skyčákovej banke v Jablonke!

Celú túto smutnú záležitosť opísal som bez všetkých nápadov na nášeho ablegáta Skyčáka, lež opísal som celú túto vec tak, ako sa ona skutočne má ku výstrahe ľudí po iných krajoch našej vlasti, kde národnari tiež zakladajú chcejú banky na veľkú škodu ľudu slovenského, ktorý tak ľahkomyselne sadne na lep národnarom, nepomysiac na to, že tým neide o blaho a napoženie ubiedeného ľudu, lež o ich vlastné ciele.

*Ľudák.*

## O popravení platu robotníkov.

Naša kresťanská ľudová strana už vtedy vzala do svojho programu medzi iným aj to, aby sa zákonodarstvo aj o robotnícku triedu postaralo, keď este ani jedna politická strana na polutovanie hodný stav robotníckej triedy ani si len nepomyslela. Každý po kresťansky smýšľajúci človek teší sa tomu, že terajšie zákonodarstvo teraz také zákony vynáša, ktoré majú za cieľ aj pozdvihnutie trpkého stavu nízkej triedy robotníckej.

To je ale smutná vec, že medzi robotníkmi tiež je mnoho takých, ktorí oproti svojim gazdom žiadnej uznanlivosti nemajú, iní zase zarobený groš si nevážia, lež ho ľahkomyseľne a na daromnice mrhajú.

Znám nesvedomitých robotníkov, ktorí by nedbali, aby im jejich mzda bez konca a kraja povýšená bola. ale aby to aj zaslúžili vernosťou a usilovnosťou, o tom sa im ani len nesníva. Mnohí zase pekné peniaze zarobia, a predsa hlad a nedostatok trpia. Prečo? Lebo karty a to nešťastné pálenie o celý zárobok ich privádzajú. Ako tento rok na jar plat robotníkov asi o jednu tretinu zrazu bol povýšený, počul som mnohých mozolne pracujúcich robotníkov, ktorí sa medzi sebou takto rozprávali: «Chvalobohu, budeme mať väčší plat, užijeme aj viacej tej vrecoviny», to jest páleného. Teda miesto toho, že by si z väčšieho zárobku niečo zošporovať chceli, pijú viacej, ako predtým pili! Nuž kto že má teda osov z toho povýšeného platu? Kto iný, ako žid-krčmár. Na takýto spôsob z povýšeného platu robotníkov škodu majú robotu dávajúci gazdovia, lebo viacej vydajú; škodu majú robotníci, nakoľko viacej pijú, ako predtým pili (česť malej výnimke), výlučne a jedine len židia majú z toho osov. Nedávno istý židovský krčmár v jednej obci úprimne vyznal, že od toho času, čo robotníci väčšie platy majú, on v krčme má raz toľký zárobok. Teda na koho robia naši polutovania hodní robotníci? Na židovských krčmárov!!

A ponevác naši robotníci najmä v nedeľný a sviatočný deň mnoho peňazí v tej židovskej krčme prehajdakajú a následkom toho ku práci sa nesúcimi činia, radím všetkým, ktorým, mravnosť, miernosť a dobrobyt robotníckej triedy na

srdci leží, aby spojenými silami za dve veci bojovali, a síce:

1. *Aby v nedeľu a vo sviatok každá krčma od v čas rána až do druhého dňa rána zatvorená bola;*

2. *aby robotníkom výplata nie v sobotu, lež až v pondelok ráno sa dávala.*

Na takýto spôsob židovskí krčmári by sa nezmáhali, statky by nekupovali, robotníci ale by svoj mozolne zaslúžený zárobok nepremrhali, lepšie by sa chovať a šatiť mohli, a čo je najhlavnejšie: menej by bolo bitkárov a viacej by bolo dobrobytu a mravnosti medzi robotníckou triedou, kdežto teraz len biedu a nedostatok tref musia.

*Gazda.*

## Rozmary a žarty.

### Zo školy.

*Učiteľ:* Janko, povedz že mi ty, jako treba rozumieť tomu, že v «potu tváre budeš svoj chlieb jedávať?»

*Janko:* Tomu tak treba rozumieť, tak... tak treba rozumieť...

*Ďurko* (vytrča prsty, že on povie).

*Učiteľ:* No, povedz mu Ďurko.

*Ďurko:* Tomu tak treba rozumieť, že človek má chlieb dotiaľ jesť — pokiaľ sa nepotí...

### Čo je gavalier?

*Učiteľ:* Moricko, povedz mi, ako nazývajú takého človeka, ktorý viac troví, ako má dôchodku?

*Móricko:* Gavalierom.

### V manželstve za pol roka.

Pri súde vyšetruje sudca:

*Sudca:* Počujete, či ste ženatý?

*Obžalovaný:* Som.

*Sudca:* Odkedy?

*Obžalovaný:* Žena hovorí, že len od pol roka, ale mne sa zdá, že je tomu už aspoň desať rokov.

### Skrz čo býva vojna.

A.: Ja to nepochopujem, ako môžu byť vojny v našom osvietenom stoly.

B.: To ti ja veľmi ľahko vysvetlím, ak mi dáš dva šestáky.

A.: Nuž tu ich máš.

B.: Daj mi ešte dva.

A.: Tu máš aj tie.

B.: A ešte mi daj dva...

A.: (Rozzlobí sa, zdvihne ruku a hybaj na svojho kamaráta, že mu vylepí poriadne zaucho za daromné zavádznanie.)

Ale B. sa usmial a riekol:

— Nuž vidíš, z toho býva vojna: Jeden by chcel všetko shabať a druhý si nedá...

#### Dobrá matka.

V nedeľu predpoludním vraví matka k deťom:

— Ak budete poslušné, popoludní budem k vám dobrá. Dovolím vám...

— Čože nám dovoľíš? — vykriky deti naradované.

— Prizeraf sa na otca, keď bude tancovať opilý, — odpovedala matka.

### Spisy redakcii zaslané.

**Posol Božského Srdca Ježišovho** časopis, obrazmi okrášlený k rozmnoženiu úcty božského Srdca. Vychádza u pátrov-jezuitov v Trnave (prešporská stolica) mesačne raz. Predplatná cena na celý rok aj s prílohou 1 koruna 60 halierov. Pre Ameriku 3 koruny. Pre Rusko 2 koruny 50 halierov

**Alleluja.** Duchovný katolícky spevník s obradami nótami (nápevami). Sostavil Štefan Janovcsik, farár likavský, S odobrením cirkevnej vrchnosti. — Obsahuje 352 strán. 306 piesní, úplné nešpory a všetky obrady ako: na Hromnice, Velkú noc, Krížové dni atď., všetky s nótami zaoppatrené. — Cena jedného výtisku. v plátne viazaného s obrázkom 1 kor. 60 halierov. — Za vopred zaslaných 1 kor. 80 hal. pošle ho vydavateľ franko pod krížovou obálkou. — Tam je k dostaniu: «**Requiem aeternam**» spevník opatrený s nótami, viazaný. Cena 72 hal. — Objednávky majú byť upravené do Likavky, ostatná pošta Ružomberok (Rózsahegy). Stolica liptovská.

**Zivot Ježiša Krista,** Božského Spasiteľa nášeho. Spísal Bernard Schmidt, dekan v Glandorfe. Preložil Ján Krssák, archidiakon a farár v Lutile. Spovolením cirkevnej vrchnosti vydal «Spolok sv. Adalberta» (Vojtecha) v Trnave. Číslo podielových kníh 88. Cena výtisku kartonirovaného 4 koruny. Cena výtisku v plátne viazaného 5 korún. — Táto kniha nemala by chybeť v žiadnom katolíckom dome.

**Obradoslovie** (Liturgika) čili učenie o svätých obradoch Cirkve katolíckej pre katolícke dietky. Spísal Fr. Richard Oswald, kňaz arcibiskupstva oktrihomského. So schválením najdôst. ordinariatu ostrihomského. Tretie ilustrované vydanie. Nákladom Spolku sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave (Nagyszombat) 1906. Cena tvrdoviazaného výtisku 50 halierov.

**Ježiš Priateľ Dietok.** Modliaca a spevácka knižka pre školské dietky. Šieste vydanie, 332 strán. Cena jedného výtisku v plátne viazaného 70 halierov. Za 80 halierov, ktoré sa môžu i v liste v poštových markách odoslať, pošle ju knihtlačiareň Karla Salvu v Ružomberku (Liptó-Rózsahegy) franko. Piesne (248) sa srovnávajú celkom s «Alleluja» spevníkom a z nich 48 sú vynótované. Každý rok sa z nej do 5000 výtiskov minie, dosiaľ za 10 rokov 52.000 (päťdesiatdva tisíc). Knižku sostavil Štefan Janovcsik, farár likavský.

**Stanovy a Odpustky** všeobecného Sväto-Omšového Spolku pod preslávnym Menom, pod Ochranstvom a so vzývaním milostiplnej a nepoškvrnene počatej Matky Božej Marie u P. P. Františkánov v Ingolštadte utvoreného. — Z pôvodiny nemeckej s dovolením Dôst. Biskupského Generálneho Vikáriátu v Eichstát-u vydanej. Tlačou Karla Salvu v Liptovskom Ružomberku (Liptó-Rózsahegy).

**I. Svätý Anton Paduanský,** knižička v čiernej plátenej väzbe s červeným rubom. Cena 60 halierov.

**II. Breznové Kvety.** Malému Ježiškovi v kytku sviazal P. Štefan Soós, kňaz rádu karmelitského. Cena 60 halierov.

K dostaniu v kláštore Karmelitov, Budapest, VI. okr., Huba-u. 12. Tuže sú k dostaniu: Pátričky sv. Antona po 10 halierov, Agnušky sv. Antona so slovenským nápisom po 8 halierov. Podobne aj pátričky Ježiška po 10 halierov a Agnušky Ježiška po 6 halierov.

**Sviatosť birmovania,** pre birmovancov. Napísal dekan a farár dr. Jozef Janda (Csermend, u. posta Kis-Vicsáp, Nyitra megye). 32 strán. Cena 10 halierov. Vrele odporúčame.

**Slovenský a maďarský a maďarský a slovenský slovník,** sostavil dr. Adolf Pechány, vo dvoch sväzkoch. Oba sväzky, ktoré už boly veľmi potrebné, vydalo knižkupectvo Vilhelma Lauffera (Bratia Révai, literárna účastinárska spoločnosť.) Cena je ľavná. Každý sväzok osobito broširovaný stojí 2 koruny 50 halierov, v plátne viazaný 3 koruny 20 halierov. Obidva sväzky spolu broširované 5 korún, v plátne viazané 6 korún. Objednávky nech sa zasielajú na adresu: Révai Testvérek. Irod. Intézet r. t., Budapest, Üllői-ut 18. sz.

### Krajinská púť do Lourdesu.

Púť do Lourdesu, ktorá pod duchovným vedením prevelebného pána farára Franca Fehér (Ebed, p. p. Párkány-Nána) oznámená bola na 20. júna, pre slávnosti od 10—18. júla v Lourdesi vybavované, nastúpi cestu dňa 6. júla.

Smer cesty: Budapešť—Viedeň—Salzburg—Innsbruck—Einsiedeln—Zürich—Genf—Lyon—Toulouse—Lourdes a zpiatky.

S 8-dňovým úplným zaopatrením I. trieda 520 korún, II. trieda 395 korún, III. trieda 245 korún.

Príhlasy do 25. júna prijíma technická správa «Uhorsko-cestovného podniku» («Magyar utazási vállalat») Budapest, IV., Eskü-ut č. 3., kde možno dostať programy a podrobné vysvetlenia.

### Odkazy redakcie.

P. A. P. Očakávame slúbený dopis z T.

P. S. P. Bb. Pekne ďakujeme za doposlané.

P. Dopisovateľ. Nagyszombat. Teda ten P. Neményi S. J. nenie na živote. Vymyslely si to meno a

tú osobu «Ludové Noviny», ako predtým to chýrne biskupské požehnanie. Že majú času na také daromnice! Úfame sa, že to tam teraz už lepšie pôjde. Aj «Slov. Týždenník» sa už lepšie bude mávať, najmä odkedy ten X. zas doňho píše. Že kto je to ten pán X.? Nuž predstavte si pána, ktorý ľúbi víno a ktorého víno tiež ľúbi. Výsledkom takejto vínkovej lásky sú články hore koncom napísané. My za to neideme tvrdiť, že je pán X. opilec, to mu ale s najväčšou ochotnosťou musíme vyznať, že zdravého rozumu človek také hlúposti napísať neide.

## Vyzvanie k predplateniu.

Predplatná cena našich novín je:

na celý rok	... ..	4 koruny
na pol roka	... ..	2 koruny
na štvrt roka	... ..	1 koruna.

Do Ameriky: Na celý rok 8 korún. — Do Pruska na celý rok 6 korún.

Tých ctených predplatiteľov, ktorí sú v Amerike alebo v Prusku a ktorí neposlali nám výšoznačené predplatné, prosíme, aby si čím skôr vyrovnali svoje predplatné podľa hore označeného vyzvania.

## Ceny potravných článkov.

V Budapešti, 25. júna.

Úradne značené priemerné ceny za 100 kilogramov.

**Pšenica:** tiská K 19.60—20.90, peštianska K 19.40—20.55, stolno-belehradská Kor. 19.50—20.40, banátska K 19.10—20.10. — **Raž:** K 15.45—15.80. — **Jačmeň:** na krm K 13.55—14.40. — **Ovos:** prvotriedny 15.75—16.00, druhotriedny 15.35—15.70. — **Kukurica:** K 11.70—11.95  
**Repica:** K ————. — **Proso:** K 10.00—10.50.

**Múka:**

č.	0	1	2	3	4	5	6
K	31.90	30.90	29.70	28.70	27.50	26.00	25.00
			č.	7	7 <sup>1</sup> / <sub>2</sub>	8	
			K	23.20	21.20	15.40	

**Drobné otruby:** K 11.80, hrubé K 11.80.

**Ďatelinové semä:** lucerna (prima) K 92.00 do 120.00 za 120 kilogr.; datelina K ———.

**Zemiaky:** (hornouhorské) ružové K 4.00—4.40, žlté K 4.60—5.00 za 100 kilov.

**Strova:** Veľká biela fazuľa (bôb) K 18.50—19.50, tarkavá K 18.00—18.50. — **Hrach** lúpaný: K 24.00 do 42.—. — **Šošovica**, veľká čistá: K 74.00—82.00. — **Koňopné semä:** K 25.75—27.00. — **Lanové semä:** prima K ————. — **Rasca** (kmín): 87.00—89.—. — **Mak:**

K 86.00—88.—. — **Ladník:** K ————. — Všetko po 100 kilogr.

**Koloniálny tovar:** **Cukor** v klobúkoch K 76.00 do 77.50, kockový K 78.50—79.50, žltý K 77.00—77.50 za 100 kilogr.

**Petrolej:** Fiumánsky kríšťalový K 41.00, fiumánsky White-Star (\*\*\*) K 34.00 za 100 kilogr.

**Lekvár:** srbský K 26.50—27.00, bosenský K 46.50 do 47.00 za 100 kilogr.

**Slivy:** bosenské (100 kusové) K 30.00—30.50, srbské (100 kusové) K 29.00—30.00.

**Sviňská masť:** budapeštianska K 152.00—153.00.

**Slanina:** vidiecka K 000.00—000.00, mestská 4 kusová K 128.00—129.00 za 100 kilogr.

**Špiritus:** Rafinovaný odanený vo veľkom K 153.00 do 158.00. Denaturalisovaný, ku priemyselným účelom jeden barill 48.00—48.50.


**Vajcia:** prima uhorské K 64—65, podlejšie K 61 do 62 jedna kystňa, obsahujúca 1440 kusov vajec, vo veľkom.

**Maslo:** k čaju K 2.20—2.40, k vareniu K 1.10—1.20, syr 10—14 h., všetko v kilogramoch vo veľkom.

**Drúbež** (hydina) živá. Husy k pečeniu K 6—10; kurence k smaženiu K 1.60—1.80, kurence k pečeniu K 2.30—2.50, sliepky na polievku K 3.40—4.20 za jeden pár.

## Francková : zvláštnosť:

### „Perlové žito“

jest  najlepšia obilná káva,  
silnej vône,  
v chuti zrnkovej káve podobná,  
vzhľadne zaobalenie.  
čisté výroby

Pečlivú prípravu zaručuje:

## Henrika Francka synova.

Malá dávka **pravej : Franckovej:**  
prilohy ku káve

dodáva „perlovej žitnej káve“  
plnejšiu chuť,  
krásnu zlatohnedú barvu!

**Pravá**

len s touto

ochrannou  
známkou:



a s

menom

## Franck

**Povodné**  
**„Železničarske-Roskopf“**

SCHUTZ-MARKE

Len s tou ochrannou  
povodné to znamkou

zl. 3'50  
zl. 4'—



Moje povodné „Železničarske-Roskopf“ anker-remont. hodinky majú 32 hodinový, sklom pokrytý anker stroj, bežiaci v rubintoch, email prachoepne zatvorený plátok šislic, povodnú nikelizakryvku k otvoreniu šarnírovečkom, patent stroj k natiahnutiu s preskočením hodinkovej struny, kroz čo vytvorené je pretiahnutie. Každé hodinky majú kompas regulator a držia sa časa v bár akom povetri na minutu. C. k. štátnym železnicam doposlano už vyše 10.000 kusov k najväčšej spokojnosti.

Bez sekundových ručiek kus za 7 kor. — So sekundovými ručkami kus za 8 kor. — Písebná zaručka na tri roky. — Rozposielanie s poštovou dobierkou za nezodpovedné vrátia sa penaze.

**MAX BÖHNEL**

Súdohný prisahaný šacovník a odborný znalec.

**Wien, IV., Margarethenstrasse 27.**

Žiadajú si cenník s 2000 obrázkami franco a zdarma.

Pánu Max Böhnel, Wien, IV. Uctive sdelnjeme vám ze sme s doposlanými hodinkami veľmi spokojní, chodia viborne.

S ucton

Ed. Zurek, hlavný revisor c. k. štát. šeleznic, Triest.  
(Varuje sa padelania.)

!!! S 16 prvými vyznačeniami !!!

**Ludvik Kállai motor dielňa**

**Budapest, VI., Gyár-u. 28.**

(Staré číslo domu VI., Gyár-utca 50. č.)

Odporučá pri úplnej záruke

**benzin-motore ku mlynom a iným priemyselným podnikom, taktiež**

**elektrické benzinlokomobil stroje ku mlatbe**

s dvojím vystrojením ku čisteniu.

!! Úplná záruka za viborné mlatenie !!



!!! Jedina novota !!!

!! Najjednoduchší a najdokonalejší mlátebný stroj prítomnosti !!

Bez strojnika lahko k vedeniu bár ktorým gázdom aj medzi domami slamou krytými. Cieľom rozšírenia týchto najnovších strojov vymieňajú sa staršie parostroje.

Osobitná trieda pre stroje poľného hospodárstva ako: parostroje, mlyny, rajtare, stroje k mlateniu a ku siatiní adt.

O nedostyžiteľnej zvláštnosti týchto strojov pogaňa zpravy: P. baron Jozef Kemény, Maros-Németi (Sedmokradsko). P. Tóth Péterbagi, Csantavér (Stol. Bács.)

Cenník na žiadosť zdarma a franco.

**Najmilostivejšia pani,**

viete Vy, prečo pri nakúpení prídavku zreteľne meno »Kathreiner« máme spomnúť!

*Lebo ináč sa ošialíme a iný napodobňujúci balík nám dajú, ktorá všetky významnosti »Kathreinerovej« ohlušuje!*

Lebo len

**Kathreinerova Kneipp-Malátová káva**

dodáva následkom svojej zvláštnej výroby priemnú vôňu a chuť bôbkovej kávy.

Dohliadajte, milostivá pani, dokonále, aby ste »Kathreinerovú« len v originálnych balíkoch zapakovanú dostala s nápisom: **Kathreiner Kneipp-Malátová káva.**



**Prijmem**

troch strojvedúcich (mášinistov) do mlatby, môžu byť aj skúšani kuriči, ktorí sa v mlatbe dobre vyznajú Kováčskych, zamočnických pomocníkov za kuričov. — Plat dla dohovoru. Ďalej silnejších chlapcov za učňov.

**Anton Daubner,**  
dorabateľ rolnických strojov v Prievidzi (Prívigye).

**Lacné české perie.**

5 kilo nové tmavé driapané 12 kor.

Biele mäkké, jak páper 18 kor. — 24 kor.

Biele ako snah mäkké ak páper, driapané 30 kor. 36 kor. Rozposielanie s dobierkou franco; zamalenie a nazpät prijati je pod touti výnimkou dovolenéjší sa poštové útraty vynahradiť. — Benedikt Sachsel, Lobes Nr. 135 (pošta Pilsen Čechy.)



**Oznamy prijíma administracia**

**„KREŠTAN“**

**Budapest, Szentkirályi-utca 28.**

**Žiadajte si cenník**

Zdarma a bezplatne zašlem môj, v slovenskej reči, bohaté ilustrovaný cenník, ktorý viac než 3000 obrazov obsahuje rozličných hodín, zlatých a strieborných predmetov ako aj hrdobných nástrojov. — Svajcarsko pôvodný systém Roskopf patent K 5, Registrované «orel» Roskopf nikel remontoar K 7.

I. hodinová fabrika cis a k. dvorný doposielateľ

**Hans Konrád Brúx No. 400 (Česko.)**

